

Med forbehold om endringer  
SPERRET til 17.11.86 kl1930

Gro Harlem Brundtland

TALE UNDER SVERIGES REGJERINGS MIDDAG - STOCKHOLM 17.11.1986

Kjære Statsminister,  
Kjære Ingvar og Ingrid,  
Mine damer og herrer.

Aller først, la meg få takke for den hjertelige mottakelse vi har fått her i Sverige, denne gangen gjennom et offisielt besøk og som norsk statsminister.

Liksom du Ingvar, etter at du ble Statsminister, la din første utenlandsreise til Norge, på ski, har også jeg vært her - både privat og i partisammenheng etter at jeg igjen ble Statsminister. Hva er mer naturlig over en av verdens mest åpne grenser, mellom to land som står hverandre så nær?

Norge og Sverige har mye felles. Det vet vi alle. Og det har samtalene i dag igjen sterkt understreket. Men visste dere at Ingvar Carlsson og jeg har enda mer felles enn det som ligger i vår politiske bakgrunn og erfaring? For vi er jo to statsministere som har tilbrakt barndommen, eller iallfall viktige deler av den, her i Sverige!

Fire år gammel ble jeg, sammen med min yngre bror hentet over grensen av vår handlekraftige svenske mormor, som skaffet seg diplomatpass for anledningen. På norsk barnehjem i Sverige, senere sammen med mine foreldre, som i likhet med andre norske familier, måtte flykte over grensen, opplevde jeg Sverige som mitt annet hjem.

I Stockholm var det andre flyktninger, som jeg ble kjent med som barn, - Willy Brandt og Bruno Kreisky.

Fra frigjøringen sitter ett inntrykk spikret fast i minnet: Jeg stirret i spenning ut gjennom vinduet da toget rullet mot den norske grensen: Hvordan var mitt eget land? Overraskelsen var stor hos 6-åringen, da de voksne høytidelig erklærte: nå, Gro, er vi i Norge. Det var ingen grense, men den samme skogen, det samme landet.

Det er vanskelig å finne naboland som er så like som Norge og Sverige er. I samfunnsstruktur og politikk ser vi mye av vårt eget speilbilde i hverandre. En sterk arbeiderbevegelse er bærebjelker i våre lands utvikling. Vi har latt felles idealer virke til inspirasjon for hverandre. Det gjelder i kampen for et bedre og mer rettferdig samfunn - og det gjelder arbeidet for større internasjonalt samarbeid, rettferdighet, menneskelige rettigheter, avspenning, nedrustning og fred.

Er det også vår geografiske plassering som har virket fremmede på en slik kulturell og politisk utvikling som spiller en så avgjørende rolle i praktisk politikk og samfunnsliv? Historisk har vi ikke alltid vært fredelige selv - heller ikke oss imellom -, men vi har stort sett fått være i fred for andre. I Norge la gammel krigersk utferdstrang grunnen for en ambisiøs satsing på skipsfart som bragte nordmenn til alle verdenshjørner. Sverige virkeliggjorde sine ambisjoner sør- og østover. "Schwedische Gardinen" ble avløst av svenska stålet og av avansert produksjon fra en ledende industrinasjon med en sterk og profesjonell internasjonelt orientert næringslivskultur.

Også sammen har vi utrettet mye, men vi kan utrette så mye mer. Ikke på langt nær er det svensk-norske samarbeid utviklet til sitt virkelige potensiale. Men det går i riktig retning.

Verken Sverige eller Norge er medlem av EF. Vi har valgt andre løsninger. Men våre lands betydning i det demokratiske Europa er klart for alle, også for EF selv. Vår kulturelle og politiske ballast betyr noe i Europa, og Europa trenger Norge og Sverige liksom vi trenger Europa. Også økonomisk må Norge og Sverige bygge videre på vårt felles språk- og kulturgrunnlag slik

at vi kan gjøre oss sterkere gjeldende i fellesskap i et større europeisk økonomisk rom.

Det er gledelig fremgang i det norsk-svenske industri-samarbeidet. Men vi har større ambisjoner. Vi må forene krefter over Kjølen, i EFTA og med EF, slik at vi kan møte det indre marked i Europa og være deltakere i en europeiske utvikling og harmonisering, slik at den også kan preges av våre verdier.

For snart 20 år siden skrev Servan-Schreiber om den amerikanske utfordring. I dag kan vi tale om den amerikanske og sørøst-asiatiske utfordring, men vi vet også det Servan-Schreiber ikke visste, at Europa har tatt imot utfordringen, og selv om Europa i dag ikke har en rolle som står i forhold til Europas potensiale, er mange viktige beslutninger tatt som peker fremover mot et politisk og økonomisk sterkt Europa.

Vår skandinaviske utfordring er å overvinne interne hindringer for å virkeliggjøre det skandinaviske potensiale. Vi må bidra til å virkeliggjøre et sterkt nordisk element i et sterkt Europa.

Men for oss stanser ikke Europa ved EF og EFTAs grenser. Vi ønsker et bredere europeisk samarbeid. Vi ønsker å redusere betydningene av politiske skillelinjer i Europa gjennom en utbygging av økonomiske og kulturelle kontakter. Ånden fra Stockholm, som realiserte viktige militære og politiske tillits- og sikkerhetsskapende tiltak må føres videre på andre områder. Vi kan være pådrivere i dette fordi det er en del av vår indre overbevisning. Fordi det er riktig og nødvendig.

Norge og Sverige har lenge stått skulder ved skulder med blikket rettet mot sør - mot Afrika og mot folkenes kamp for frihet og fremtid . I FN har vi vært toneangivende - pådrivende, og Afrika ser til Norden for partnerskap og solidaritet. Afrikas miljøkrise har for oss høy prioritet, og Afrika setter nå miljøet høyt på sin egen politiske dagsorden.

Vi i Norden har vårt eget perspektiv på utviklingen i Afrika. Den solidaritet som har preget utviklingen av den nordiske samfunnsmodell er ikke begrenset til våre egne land, men har en global rekkevidde. I dag gir det seg utslag i praktisk solidarisk arbeid sammen med de byggende krefter i den tredje verden, ikke minst Afrika. De nordiske land har et særlig ansvar i en sterkere europeisk mobilisering for en utvikling i den tredje verden som kan bli varig. Da må utvikling og miljø gå hånd i hånd. Våre nordiske verdier, sosialt ansvar, ressursfordeling, økonomisk stabilitet og menneskelig miljø vil måtte stå sentralt i utviklingen i den tredje verden.

Sammenhengen mellom miljø og utvikling, som vi arbeider med i Verdenskommisjonen for miljø og utvikling, må komme langt sterkere inn i Nord/Sør politikken. La meg her få rette en personlig takk til Sveriges Regjering for den betydelige støtte Sverige har gitt oss i Verdenskommisjonen. Vi får en felles oppgave også i det å føre arbeidet videre i praktisk politikk.

Våre land er blant den som ønsker å gå lengst for å legge press på den Sør-Afrikanske regjering og for å engasjere den internasjonale opinion mot rasist-regimet på Afrikas sørspiss. Det nordiske samarbeidet med frontlinjestatene tar sikte på å gjøre dem mindre avhengige av Sør-Afrika. Vi har en moralsk kapital og støtte å tilby. Vi møter store forventninger, men vi har også store ambisjoner.

Vi er få her i Norden, men våre felles verdier er en viktig politisk kapital.

I en tid da behovet for internasjonalt ansvar og samarbeid er større enn noen gang, og det samtidig står så svakt, har vi et særlig ansvar.

Vi er få, men har større muligheter enn de fleste.

Vi er få, og har større ansvar enn de fleste.

Samarbeidet mellom Norge og Sverige - og mellom alle de nordiske land gir perspektiv og mening også for andre land og regioner. Våre land har de beste muligheter både til å demonstrere og til å eksportere felles verdier, fellesskap og samarbeid.

Til slutt, mine damer og herrer, la meg utbringe en skål for Sveriges Statsminister Ingvar Carlsson og fru Ingrid Carlsson, for det norsk-svenske fellesskap og for vårt svenske broder- og søsterfolk.